

GIỚI THIỆU CÔNG TÁC ĐÀO TẠO THỐNG KÊ CỦA VIỆN THỐNG KÊ CHÂU Á THÁI BÌNH DƯƠNG (SIAP)

Viện Thống kê Châu Á - Thái Bình Dương (SIAP) của Liên hợp quốc là viện khu vực hàng đầu trong việc đào tạo cán bộ thống kê nhà nước cho các nước đang phát triển ở khu vực Châu Á Thái Bình Dương. Viện được thành lập vào năm 1970, và từ 1995 trực thuộc Ủy ban Kinh tế Xã hội Châu Á Thái Bình Dương (ESCAP).

SIAP có nhiệm vụ củng cố năng lực các hệ thống thống kê quốc gia trong vùng và nâng cao năng lực đào tạo thống kê cũng như các hoạt động liên quan ở cấp quốc gia. Điều này thể hiện qua công tác đào tạo của SIAP, cán bộ thống kê được đào tạo có định hướng về mặt thực hành để tạo ra những số liệu thống kê đáp ứng kịp thời và có chất lượng phục vụ công tác kế hoạch hoá phát triển kinh tế xã hội.

SIAP có một Ban quản lý, tổ chức các phiên họp với tần suất mỗi năm một kỳ để tư vấn và chỉ đạo hoạt động của SIAP. Các thành viên hội đồng gồm đại diện nước chủ nhà Nhật Bản và 8 thành viên đại diện cộng với những thành viên liên đới của ESCAP do Hội đồng bầu chọn ra 5 năm 1 lần. Ban quản lý hiện tại bao gồm đại diện các thành viên bầu ra, gồm Trung Quốc, Ấn Độ, Indonesia, Iran, Malaysia, Pakistan, Hàn Quốc và Thái Lan. Các thành viên này được bầu ra cùng với nước chủ nhà Nhật Bản theo nhiệm kỳ 5 năm tại phiên họp lần thứ

61 của Ủy ban Thống kê tổ chức vào tháng 5/2005 tại Bangkok.

Nguồn tài chính của SIAP về cơ bản dựa vào đóng góp của nước chủ nhà, các thành viên và các thành viên liên đới của ESCAP.

Nhật Bản với cương vị là nước chủ nhà giúp đỡ bằng tiền mặt cho các chương trình công tác của SIAP và những dạng đóng góp khác dựa trên những đạo luật có liên quan, cũng như đưa vào những qui định của Nhật Bản hợp với ngân sách dành riêng hàng năm.

Nước chủ nhà Nhật Bản mở rộng hợp tác với SIAP qua cơ quan kế hoạch hoá chính sách của Bộ Nội vụ và thông tin (MIC) Nhật Bản, trợ giúp về quản lý và cơ sở hạ tầng như cung cấp mặt bằng xây văn phòng, trang thiết bị, các điều kiện tiện nghi thuận lợi, dịch vụ nhân sự ở địa phương, nơi đặt văn phòng, ngoài ra còn đóng góp về tiền mặt. Thông qua cơ quan hợp tác quốc tế JICA, Nhật Bản cũng là nước đỡ đầu cho các khoá đào tạo theo nhóm tại địa bàn thủ đô Tokyo.

SIAP có trụ sở ở Makuhari, quận Chiba của thủ đô Tokyo, Nhật Bản. SIAP có cơ ngơi, trang thiết bị hiện đại và tiện nghi đầy đủ. Bao gồm các thiết bị máy tính cá nhân hiện đại dành cho học viên, các khoá đào

tạo được tiến hành với trang thiết bị và công nghệ hiện đại nhất.

SIAP tiến hành định kỳ các chương trình đào tạo như :

a. Các khoá đào tạo theo nhóm ở khu vực Chiba thủ đô Tokyo

b. Các chương trình đào tạo theo hướng nghiên cứu, đặc biệt là các khoá đào tạo theo quốc gia, theo vùng và theo tiểu vùng; các cuộc hội thảo, seminar được tiến hành với sự cộng tác với các viện nghiên cứu quốc gia đối tác nằm trong "chương trình với xa hơn". SIAP cũng cộng tác với các cơ quan quốc tế và khu vực, đặc biệt là chỉ đạo các hoạt động liên quan đến đào tạo thống kê của các cơ quan này. Tính đến ngày 31 tháng 3 năm 2006, SIAP đã đào tạo được 9893 cán bộ thống kê, trong đó có 2588 người được đào tạo tại Nhật Bản, còn lại 7305 người tham gia vào các khoá đào tạo được tổ chức tại các nước khác ở cấp quốc gia, vùng và tiểu vùng.

Các hướng đào tạo và chiến lược thực hiện của SIAP ngày càng hướng tới nhu cầu về thống kê quốc gia và quốc tế theo các chủ đề chương trình của ESCAP và những thoả thuận đạt được trong cuộc họp thượng đỉnh toàn cầu, đặc biệt là cam kết giám sát các mục tiêu thiên niên kỷ (MDGs)

SIAP cùng với Cơ quan quốc gia Hàn Quốc cộng tác với Trung tâm E-learning của trường đại học mở quốc gia Hàn Quốc (KNOU) đang thí điểm triển khai đầu tiên nội dung đào tạo từ xa về thống kê cơ bản. KNOU cung cấp E-learning, trong đó có đào

tạo về quản lý cộng đồng, quản lý doanh nghiệp, khoa học thông tin.

Nội dung chương trình đào tạo:

a. *Chương trình đào tạo ở khu vực thủ đô Tokyo*

Các khoá đào tạo được tổ chức thường xuyên tại trụ sở SIAP và các khoá đào tạo theo nhóm thường do Jica tài trợ kinh phí.

(i) Khóa đào tạo cơ bản thống kê chính thức theo nhóm. Khóa học này đào tạo các phương pháp thống kê và tính toán thống kê cơ bản, đề cương và phương pháp luận thống kê chính thức cho những người làm thống kê có thâm niên từ 3 đến 5 năm làm việc trong các tổ chức thống kê nhà nước (NSO). Để đáp ứng những nhu cầu của các quốc gia, hiện tại SIAP chọn ba modul đào tạo như:

- Các phương pháp thống kê và điều tra thống kê

- Tài sản quốc gia và thống kê kinh tế

- Thống kê nhân khẩu học và thống kê xã hội.

Tận dụng các bài tập ở lớp, phụ đạo và nghiên cứu đối tượng và hoàn cảnh cụ thể để nâng cao hiệu quả công việc giảng dạy ở lớp. Khóa học này được tổ chức hàng năm với thời gian 6 tháng.

(ii) Khóa đào tạo ứng dụng công nghệ thông tin và viễn thông phục vụ công việc sản xuất và phổ biến số liệu thống kê

chính thức: trước kia nó là khoá tin học thống kê dành cho giáo viên giảng dạy, khoá này đã được tổ chức lại để đào tạo cho các nhà thống kê và các nhân viên trong các tổ chức thống kê sử dụng công nghệ thông tin và viễn thông (ICT) trong công việc hàng ngày. Hướng đào tạo chính của chương trình giảng dạy gồm ứng dụng máy tính vào các lĩnh vực thu thập, hiệu chỉnh, xử lý, tổng hợp, phân tích, phổ biến và xây dựng cơ sở dữ liệu; các bảng tính, đồ thị, cách trình bày bảng biểu; những khái niệm cơ bản và tầm quan trọng của việc thực hiện công nghệ thông tin (ICT) trong cơ quan thống kê, bao gồm phân tích hệ thống, quản lý cơ sở dữ liệu và chất lượng số liệu thống kê, lắp đặt máy móc xử lý, thiết kế website. Dưới sự hướng dẫn của các giảng viên, các học viên sẽ chọn lựa những chuyên đề riêng dành cho đề án/kế hoạch hành động của mình để thể hiện các phương pháp ứng dụng thực tế. Khoá học được tổ chức hàng năm với thời gian hai tháng.

(iii) Khoá đào tạo phân tích, giải thích và phổ biến số liệu thống kê chính thức. Khoá học này dạy cách phân tích, giải thích và phổ biến dữ liệu cho các cán bộ thống kê có trình độ trung bình. Từ năm 1997, một đề tài hay chủ đề bài giảng mang tính chất nghiên cứu, những cuộc hội thảo và nghiên cứu về một hoàn cảnh cụ thể (Case-study) được chọn ra để tập trung giảng dạy. Nội dung của khoá học gồm dự án thống kê do từng học viên đảm nhận và với việc dùng những số liệu thống kê chính thức các học viên phải

chuẩn bị báo cáo của mình về từng lĩnh vực. Khi kết thúc khoá học, học viên phải có báo cáo thể hiện việc ứng dụng các phương pháp thống kê và phân tích. Khoá học được tổ chức hàng năm với thời gian 2 tháng.

(iv) Khoá đào tạo về thu thập và phân tích số liệu thống kê chính thức dành riêng cho khu vực các nước Trung Á: khoá đào tạo này nâng cao chất lượng số liệu thống kê kinh tế làm cơ sở phát triển các nước Trung Á, nhằm tạo điều kiện cho các nước chuyển đổi sang nền kinh tế thị trường thuận lợi. Chương trình đào tạo có cơ cấu phù hợp để học viên hiểu tốt về thống kê thực hành thông qua số liệu thống kê chính thức, bao gồm lên kế hoạch và thiết kế điều tra cũng như hoạt động ở địa bàn điều tra, biên soạn, phân tích và phổ biến. Khoá học này cũng nhằm cung cấp cho cán bộ thống kê nắm vững tin học thống kê và nâng cao khả năng viết báo cáo tổng hợp các kết quả phân tích và giải thích số liệu thống kê.

Với việc sử dụng công nghệ thông tin mới nhất, lần đầu tiên Viện sẽ đưa hình thức đào tạo mới “đào tạo từ xa” vào giảng dạy môn thống kê chính thức. Điều này sẽ tạo điều kiện cho SIAP vươn tới những khách hàng xa hơn trong cả khu vực Châu Á - Thái Bình Dương.

b. Chương trình hợp tác đào tạo bên ngoài:

Chương trình hợp tác đào tạo bên ngoài bổ sung cho các khoá đào tạo được tổ chức tại khu vực Tokyo, nó được hợp tác

với các cơ quan thống kê quốc gia, các học viện đào tạo, các tổ chức quốc tế, các cơ quan đối tác. Hình thức đào tạo này được mở rộng đáng kể trong những năm gần đây, do vậy nó làm phong phú thêm nội dung và lĩnh vực đào tạo của SIAP. Các khoá học thông thường được tổ chức ở cấp quốc gia, cấp tiểu vùng và cấp vùng trong một thời gian ngắn và với chủ đề rộng hơn. Tuy vậy, những chủ đề đào tạo này mang đặc thù tự nhiên và theo yêu cầu của một số nước hoặc một nhóm nước đang phát triển.

Cách tổ chức đào tạo các khoá học như vậy có lợi đối với các cơ quan thống kê quốc gia, chu cấp tốt nhất các điều kiện đào tạo và trợ giúp về mặt hành chính. Trong nhiều trường hợp, các cơ quan thống kê quốc gia có đóng góp đáng kể cho học viên nước ngoài cũng như nguồn nhân lực phục vụ ở những nơi không có chuyên gia đủ trình độ, cố gắng tìm kiếm thuê ngoài và kể cả những sự sắp xếp hợp tác với các nước có trình độ thống kê phát triển trong vùng. Cách đào tạo này cho phép nhiều học viên thống kê tham gia vào khoá học. Tình hình học viên tham gia khoá học có sự đồng đều hơn, họ đến từ cùng một nước hoặc từ những quốc gia cùng có những đặc điểm giống nhau. Khi khoá học được tổ chức ở cấp quốc gia, các học viên ở các nước láng giềng cũng được mời tham gia với nguồn tài chính riêng của các nước này.

Chương trình đào tạo học viên nghiên cứu khoa học đã được thực hiện trong năm 2001 với quan điểm nâng cao năng lực

nghiên cứu độc lập và viết báo cáo thống kê về chất lượng của cán bộ thống kê. Khoá học TMA trước kia được cải tiến sửa đổi lại thành khoá đào tạo cấp khu vực trong 2003 và nằm trong chương trình vươn xa. Dạng đào tạo mới đáp ứng được 2 mục tiêu, là mở rộng số lượng học viên và vẫn đảm bảo có lãi. Hai khoá đào tạo trong năm 2004, có 28 học viên hoàn thành khoá học trong 6 tuần theo dạng vươn xa (outreach), so với 10 người của khoá học TMA trong 3 năm từ 2001 - 2003.

Chương trình phát triển Liên Hợp Quốc (UNDP) là cơ quan tài trợ chính cho chương trình đào tạo vươn xa của SIAP. Trong năm 2004, SIAP bắt đầu thực hiện việc xây dựng năng lực thống kê trong hai năm nhằm đẩy mạnh và tạo ra chất lượng và dữ liệu đáng tin cậy phục vụ công tác giám sát quá trình mục tiêu phát triển thiên niên kỷ (MDGs) và đóng góp vào báo cáo sáng kiến thiên niên kỷ do UNDP tài trợ cho khu vực Châu Á - Thái Bình Dương (RAS/04/060). Là thành viên của các tổ chức trong đại gia đình LHQ, SIAP hợp tác với các cơ quan quốc tế khu vực đặc biệt là trong việc tổ chức các hoạt động đào tạo thống kê ■

Trần Mạnh Hùng (giới thiệu)

(nguồn: Introduction of Statistical training activities in the Statistical institute of Asia and the Pacific - SIAP)